REDACȚIUNEA;
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 14. Brașov, Joi 20 Ianuarie (1 Februarie). 1900.

Mesagiul engles și rĕsboiul.

Incă nicĭ astăḑĭ nu este cunoscut în tótă estinderea sa desastrul, ce l'a suferit armata englesă la Spionkop, dér că a fost o mare catastrofă ce a ajuns'o, nu mai încape îndoială.

Raporturile, ce sosesc din tabĕra englesă sunt fórte defectuóse, avênd tendința de a ascunde mai mult decât a arăta adevĕrul. Generalul Buller tace asupra celor mai importante momente ale luptelor de pe câmpul de rĕsboiŭ al Africei de sud. Cu atât mai elocuent vorbesc telegramele din Pretoria despre uriașele succese ale vitejilor Burĭ.

Dér și aceste telegrame sunt mult ciuntite de către censura englesă și foile din Londra mai pretind, că datele, ce le aduc despre pierderile grozave ale Englesilor, ar fi esagerate.

Orĭ-cum însĕ, desastrul nu se mai póte nega, după-ce însu-șĭ comandantul trupelor din Natal, Buller, îl confirmă anunțând, că a trebuit sĕ se retragă cu tótă oștirea sa pe țĕrmul drept al rîului Tugela, de unde a pornit.

Deja în Londra, după iritațiunea și consternațiunea grozavă din ḑilele din urmă, ómenii au început sĕ se împace cu gândul, că nu se mai póte aduce scăpare celor din Ladysmith și acum tótă speranța se concentréză în a doua ediție a rĕsboiului sub conducerea mareșalului Roberts și a generalului Kitchener.

Cu alte cuvinte Englesii vĕd acum, că décă e vorba sĕ se continue rĕsboiul, ei trebue sĕ încépă érășĭ dela început. Altă espediție de vre-o 100,000 de ómenĭ va trebui sĕ fiă trimisă la Cap, ca sĕ se pótă pune în lucrare „noul“ rĕsboiŭ. Așa speră și doresce mulțimea, ér ómenii cumințĭ, — carĭ din capul locului nu au aprobat acest rĕsboiŭ provocat cu gând rĕu față cu libertatea și independența unui mic și brav popor, la a căruia țéră bogată în aur și în tot felul de producte, a lăcomit așa de mult îngâmfatul britan — sĕ tem, că „noul“ rĕsboiŭ póte sĕ coste pe Anglia și mai mult decât cel dintâiŭ.

Și aceștĭ puținĭ, scriu aḑĭ în „Westminster Gazette“ în ton admoniător: „Sĕ sfîrșim curênd rĕsboiul și tóte vor fi bune, dér décă ne vom încurca și mai mult în el, décă vom lăsa sĕ se mai trăgăneze încă o jumĕtate ḑe an așa nedecis, atuncĭ nimenĭ nu va puté spune ce ne mai póte aștepta în alte părțĭ ale lumii“. Nu ḑic nicĭ aceștia, „sĕ încheiăm acuma îndată pace“ și nicĭ n'ar puté-o ḑice în fața curentului de înverșunare ce domnesce în popor; dér ḑic: „sĕ terminăm cât mai iute rĕsboiul“, adecă sĕ nu mai umble Englesii cu ideia de a nu se liniști până când cele două republice nu vor fi cu totul îngenunchiate.

Erĭ s'a deschis parlamentul în Londra. Mesagiul Reginei laudă eroismul, ce l'au dovedit trupele și patriotismul și lealitatea, ce se manifestă în tot imperiul. Regretă de altă parte, că rĕsboiul încă nu s'a putut termina cu tóte că s'au nimicit atâtea viețĭ omenescĭ. Dér declară hotărît, că Marea-Britaniă va continua rĕsboiul până ce-l va duce la un sfîrșit plin de succese.

Așa-dér „noul“ rĕsboiu în contra republicelor africane este în mod oficial anunțat. De aci încolo vom audi despre votarea de nouĕ credite de rĕsboiŭ, despre mobilisarea și transportarea în Africa de nouĕ trupe, despre nouĕ întărirĭ ale flotei, și așa mai departe.

La sfîrșit, căcĭ odată totușĭ va trebui sĕ se sfîrșéscă și rĕsboiul cu Burii, se va vedé, décă cei ce admoniéză aḑĭ pe Englesĭ sĕ-'șĭ stăpânéscă furia de rĕsboiŭ, au fost cei cu prevederea mai bună, orĭ nu.

Acțiunea de împăcare în Austria. După cum am semnalat erĭ, comitetul esecutiv al partidei Cehilor tinerĭ a avut o consfătuire în afacerea conferenței de împăcare ceho-germană. Asupra resultatului acestei consfătuirĭ s'a dat un comunicat, în care se ḑice, că comitetul esecutiv află de corect și cu scop conferența plănuită pentru regularea raporturilor de limbă din Silesia și din celelalte provincii austriace. Delegații cehĭ vor coopera în direcțiunea acésta. Comitetul esecutiv propune, ca *Cehii sĕ se represente în conferență.* Pentru discutarea postulatelor de limbă și a altor pretensiunĭ, s'a ales o comisiune.

Cu tóte acestea din tabĕra Cehilor se aud vocĭ, carĭ nu prea sunt de bun augur pentru resultatul acțiunei de împăcare a guvernului. Dr. *Stransky* a ținut alaltăerĭ în Praga un discurs, în care a cerut *schimbarea constituției austriace pe base federaliste*, ér „*Narodni Listy*“ asigură, că delegații cehĭ vor întra în conferență c'un program național înainte stabilit, dela care nu se vor abate cu nicĭ o iotă.

Pregătirĭ pentru numirea localităților. Ca la noi la nimenea. Numele têrgurilor, satelor, orașelor nóstre nu mai sunt bune. Trebue din nou botezate, și comisiunea din Peșta, instituită de guvern pentru acest scop (în urma cunoscutei legĭ de maghiarisare) îșĭ bate capul acuma, cum s'e facă mai bine. S'a ḑis, că acea comisiune s'ar fi învoit, ca la numirea localităților sĕ consulteze și istoria. „E invederat — scrie „Kronst. Ztg.“, — că nicĭ din acéstă hotărîre nu vorbesce bună-voința, ci ea este numai o manevră pentru a lua astfel armele din mâna „agitatorilor naționalităților“ și a amăgi Europa cultă. Scim fórte bine, că în documentele latinescĭ maghiare și germane, se găsesc și nume maghiare de localitățĭ, căcĭ în tóte timpurile guvernul era în mâna Maghiarilor, sĕu aceștia aveau cel puțin în guvern o influență preponderantă. Trebue sĕ ne pregătim la o luptă crâncenă, căcĭ judecând după o notiță a lui „Budapesti Hirlap“, voesc sĕ adune acum material, în care sĕ se găséscă dovedĭ istorice pentru numirile maghiare. Numita fóie spune, adecă, că s'a aflat un document al împĕratului Francisc I, din 1798, în care, deși e scris în limba latină, tóte localitățile sunt citate ungnresce, precum: Nagyszeben, Brassó, Segesvár, Nagysink etc.“ — „Este în adevĕr greu de înțeles, de ce tocmai acum Sașii s'au iritat — ḑice „B. H.“ — deóre-ce numele localităților încă la 1798 se scriau unguresce în documentele împĕrătescĭ ș. a.“

In fața acestora „Kr. Ztg.“ ḑice: „Va fi problema istoricilor noștri (sașĭ), de-a aduna material cu numirĭ de localitățĭ germane, ca sĕ fim înarmațĭ. Va fi mai departe problema lor a dovedi prin date adunate, că tocmai așa cum se află în documente oficiale numirĭ maghiare pentru localitățĭ germare, așa s'au folosit și pentru orașe maghiare germane. — ca sĕ se vadă, că nu se trateză aicĭ de documente mucegăite, ci de nume din istoria vie a poporului. Precum Maghiarul n'a ḑis nicĭ-odată la „Marosvasarhely“, „Neumark“, séu la „Enyed“ „Strassburg“, așa nicĭ poporul săsesc n'a ḑis în loc de „Hermanstadt“ „Nagyszeben“, séu în loc de „Kronstadt“ „Brassó“....

Retragerea lui Wlassics. In foile unguresci tot mai mult se susține, că ministrul de culte și instrucțiune publică Wlassics, despre care scim, că în timpul de față se află în concediu, nu se va mai întórce la postul sĕu, fiind silit sĕ-șĭ dea dimisiunea. Foile kossuthiste afirmă cu hotărîre, că dimisionarea lui Wlassics este a-se atribui Vienei, unde Wlassics a făcut sânge rĕu prin ordinațiunea, ce a dat'o

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

(3)

Din etiologia poporală română.

— Urmare. —

Literatura etiologică, ca mai tóte genurile literare, aparține după originea sa sferei productelor intelectuale ale anticului popor elin. Ca intemeiător al ei e considerat celebrul savant și poet Alexandrin *Callimachos* prin poemul sĕu narativ „*Aetia*“ (cause) în 4 cărțĭ, conținênd originea diferitelor jocurĭ, orașe, paserĭ, obiceiurĭ sacre etc. Callimachos devine apoi pe terenul acesta pentru tot-déuna model al posterității.

Alțĭ representanțĭ ai literaturei etiologice mai sunt la Elinĭ: *Boios*, care a scris o „Ornithogoniă“ (originea poserilor), prelucrată și de poetul latin Aemilius Macer; *Antigonos* din Karystos, *Nicander* din Colophon, *Parthenios* din Nicaea etc., mai toțĭ autorĭ al așa numitelor „Metamorfose“, carĭ au servit apoi de model și isvor poeților romanĭ, carĭ au cultivat cu o deosebită predilecțiune literatura etiologică.

Pornirea etiologică a poporului roman a fost într'un grad deosebit desvoltată în tóte direcțiunile. Mitologia romană, câtă s'a desvoltat independent de mitologia grecească, e mai tótă isvorîtă din acéstă pornire, care o vedem validitându-se și în literatură deja fórte de timpuriu prin vestitul istoriograf *Marcus Porius Cato* în ale sale „Origines“, carĭ deja prin titlu îșĭ tradéză caracterul etiologic. Urmaș al sĕu pe terenul acesta a fost cel mai mare polihistor al Romanilor, enciclopedistul *M. Terentius Varo* care sub influința lui Callimachos a scris sub titlul de „Aĕtia“ o carte specială strict etiologică, în care a espus originea unui mare numĕr de obiceiurĭ ale antichității romane.

Dintre poeții clasicității de aur primul, care a prelucrat în mod poetic legendele și tradițiunile etiologice, în special ale Italiei, a fost *Sex. Propertius*, în ultima carte a elegiilor sale. Principalul representant însĕ al literaturei poetice etiologice romane este *Ovidius*, care pornind pe urmele lui Propertius și înarmat cu tóte cunoscințele mitologice ale literaturei eline, a scris „Calendarul“ (Fasti) și „*Metamorfosele*“ sale, dintre carĭ unele au fost traduse séu prelucrate cu mult succes de poetul nostru poporal dela începutul vécului, *Vasile Aron.* Acestea sunt cu titula lor dată de Aron:

1. A lui *Narțis* iubire și fericire (Met. a 18-a, l. III, 339—510.)
2. *Acteon* se face cerb (Met. a 16-a, l. III, 143—250.)
3. *Dafni* se face arbor (Met. a 5-a, l. I, 450—567.)
4. *Io* se face vacă (Met. a 6-a, l. I, 568—745.)
5. *Aghenor*, craiul (Met. a 14-a, l. III, 1—130 și a 15-a.)
6. *Hiatintus* se face flóre (Met. a 44 a, X, 160—219.)

Tóte acestea ni-s'au păstrat într'un manuscript descoperit și publicat de d-l D. P. Barcianu.*) Pe lângă acestea se mai adaugă istoria lui *Piram* și *Tisbe*, tipărită pentru prima-óră în 1808.

In complecsul metamorfoselor lui Ovidius aflăm un mit etiologic, care presentă o asemĕnare fórte frapantă cu legenda heliantului (flórea sórelui) amintită deja. Mitul e povestit în cartea IV, v. 256—270 și e de următorul cuprins: Clytia se îndrăgostesce în sóre și timp de nouĕ ḑile veghiază neîncetat, hrănindu-se numai cu rouă și lacrămĭ și ne mai luându-șĭ ochii de pe cer. Privind într'una la fața ḑeului, corpul ei, se ḑice, că i-a amorțit lipindu-se de pământ, membrele i-s'au prefăcut într'o plantă de un luciu palid, ér capul i-s'a ascuns sub o flóre de colóre roșiă-albastră, asemenea viorelei; și de-atuncĭ, deși înlănțuită cu rădĕcina de pământ, istovită de dragoste, îșĭ întórce fața vecĭnic spre sóre:

„...Illa suum, quamvis radice tenetur, vertitur al Solem, mutataque servat amorem.“

Acésta este metamorfosa *heliotropului* (Heliotropium), identificat de regulă tocmai cu „Flórea sórelui“. Coincidența mitului greco-roman cu legenda română nu trebue cum-va interpretată ca o moștenire directă a poporului român, întru cât coincidențe de natura acésta constitue un moment antropologic fórte caracteristic pentru universalitatea basmelor poporale. Modul de-a simți și de-a vedé, fiind la popor același în tóte timpurile și în tóte țĕrile, interpretarea fenomenelor naturale, încă e de regulă identică la cele mai diverse popóre și în cele mai diverse timpurĭ. In chipul acesta legenda română condiționată de impresiunĭ identice și de un mod analog de judecată s'a putut nasce cu totul independent de mitul anticilor Greco-Romanĭ.

(Va urma.) *Nicolae Sulică*

*) In a XV-a programă a institutului pedagogic-teologic din Sibiiu.

astă-vară, cu privire la scóterea din şcólele din Budapesta a limbei germane, ca limbă de propunere obligătóre. Diarul lui Bartha „Ellenzek" e cătrănit foc asupra casei domnitóre, afirmând, că depărtarea lui Wlassics s'a hotărît în cercurile curţii din Viena încă de astă-vară, când el a publicat ordinaţiunea.

Francesii despre cartea lui Bertha. Am anunţat nu de mult, că sub titlul *„Maghiarii si Românii înaintea Istoriei"* a apărut la Paris o carte a lui *Bertha* S., care nu este alt-ceva, decât o traducere defectuos arangiată a opului lui *Jancso* Benedek *„Istoria tendinţelor de naţionalitate române şi starea lor actuală"*.

„L'Illustration" din Paris vorbind despre cartea lui *Bertha*, scrie următórele: „D-l Bertha ne expune, după un studiu unguresc al lui Jancso, istoria relaţiilor între Maghiarî şi poporaţiunea română, care locuesce, cum se scie, mai multe provincii din Ungaria. Aceste relaţii au fost întotdéuna puţin amicale şi se pare, că au devenit mai puţin, judecând după insistenţa, cu care Bertha şi Jancso apără pe Ungurî de învinuirea de tirănia, ce le adreséză autorii românî. Aceştî domnî ne demonstră chiar, că Ungurii au fost aceia, carî în diferite epoce ale istoriei au avut se sufere de relele procedeurî, pe carî Românii le-au întrebuinţat faţă de Ungurî (!) Ei povestesc pe larg despre luptele lungî între aceste două rasse. Acésta este cu atât mai interesant, căcî *am pierdut de mult obiceiul de a ne ţiné în curent cu cestiunea maghiară*. Rĕmâne de sciut, *décă legea talionului autorisă pe învingĕtorî, ca sĕ facă, ca urmaşii sĕ plătéscă greşelile lor*."

Şi când te gândescî, că Ungurii şî-au pus atâta speranţă în acéstă carte, ca ea sĕ creeze un curent favorabil lor în opinia publică francesă!

Orî cum ar suci-o, cavalerii noştri, advocatlîcul îşî arată urechile.

Citaţiunea judecătorésca în afacerea Iancu.

„Tribuna" din Sibiiu publică decisiunea judecătoriei din Baia-de-Criş, prin care cei trei tinerî, carî au depus o cunună pe mormêntul lui Iancu, sunt traşî în cercetare penală şi citaţî înaintea forului acestei judecătorii. Citaţiunea, séu mai bine dis decisiunea judecătorésca, este de următorul cuprins:

Studenţii în drept Coriolan Steer, George Novacovicî şi Ioan Scurtu sunt bănuiţî temeinic şi anume: Ioan Scurtu e bănuit de faptul, că la 31 Dec. 1899, în biserica dela Ţebea, *cu tótă protestarea preotului gr. or. Ioan Tip* (corect Tisu) şi în cursul liturgiei (???) a ţinut un discurs în memoria lui Avram Iancu, pe urmă George Novacovicî a rostit la mormêntul lui Iancu un panegiric despre faptele eroice ale lui Iancu: ér pe urmă toţî trei au încununat mormêntul lui cu o cunună, pe care se afla o *pantlică cu tricolorul naţional românesc* şi cu inscripţiă.

In urmare, contra numiţilor învinuiţî, în basa §§-ilor 174 şi 191 ai codului penal şi a §-ului 36, conform propunerei de dato 376/900, se fixéză ca di de pertractare 13 Februarie 1900, órele 9 a. m., înaintea judecătoriei cercuale reg. d'aicî.

Baia de-Criş, 18 Ian. 1900.

Bigner Jozsef,
subjude reg.

La acésta corespondentul face următórele observărî:

Fără a face vorbă multă aicî, trebue sĕ constat de-a capo două lucrurî: Intâiŭ, minciuna îndrăsnéţă, că preotul Tisu nu s'ar fi învoit la discursul din biserică, pe când faptul e, că *însu-şî a asistat la solemnitate*, după-ce a sfîrşit liturgia şi după ce a consimţit cu ţinerea discursului.

Al doilea, perfidia revoltătóre, că 'n basa acestui neadevĕr inventat, cu siguranţă, numai din partea procurorului, procesul se intentéză pe... „delictul în contra religiei", — absurditate colosală şi ruşinósă, care se va dovedi strălucit în cursul procesului.

Mai notez, că martorî pe diua pertractărei sunt citaţî de-ocamdată: preotul gr.-or. Ioan *Tisu*, învĕţătorul Romul *Jurco*, şi ţĕranii Petru al lui Ioan *Trifan*, un alt *Trifan*, şi Lazăr al lui *Dragora*. Din rostul acestor martorî ve resări complet adevĕrul, care zdrobi aserţiile perfide ale vrăşmaşilor....

Din România.

Cetim în „La Roumanie": D-l *Ionel Grădişteanu*, ministrul lucrărilor publice, se ocupă cu modificările de făcut în budgetul drumurilor de fer. Ministrul lucrărilor publice are intenţiunea de a numì în curênd o comisiune specială însărcinată de a studia actuala organisaţiă a drumurilor de fer, şi de a-se ocupa cu modificările, ce s'ar puté face în acéstă organisaţiă. Le atribue în acelaşî timp ministrului lucrărilor publice intenţiunea de a modifica unele disposiţiunî ale legei asupra corpului technic, pentru a-o pune în concordanţă cu legea asupra organisaţiunei drumurilor de fer.

*

Societatea geografică română îşî va serba în luna lui Februarie a 25-a aniversare. Jubileul va fi serbat cu o deosebită pompă. Şedinţele vor fi presidate de M. S. Regele.

*

Diarele din *Galaţi* aduc scirea, că *apele Dunărei cresc* neîncetat şi că portul este ameninţat de a fi inundat. Din causa temerei de inundaţii a portului, agentiile de navigaţiă şi comercianţii, carî au mărfurî în cantităţî marî în magaziile lor defectuos construite, şî-au transportat mărfurile la adăpost. Numai agenţia română nu şi-a transportat mărfurile, căcî magaziile sunt aşedate la loc sus, bine construite şi nu sunt ameninţate de inundaţii.

Autorităţile locale au luat tóte mĕsurile necesare, dispunênd şi construirea unui dig puternic, care va începe dela vadul Raşcu până la pescăriă, apa va trece pe la marginea docurilor şi va inainta pe strada Nordului până la digul Brateşului. Se speră, că în urma mĕsurilor luate, catastrofa va fi înlăturată.

*

In dreptul oraşului Olteniţa Dunărea s'a revĕrsat. Acéstă inundare este causată de aglomeraţiunea de sloiurî în dreptul oraşului. S'au inundat câte-va case. Toţî locuitorii au fost salvaţî. Erî de diminéţă s'au trimis din Bucurescî la Olteniţa 30 de marinarî, din flotilă, cu 8 bărcî pentru a lucra la salvarea avutului inundaţilor.

*

In consiliul de miniştri de Sâmbătă séra s'a făcut prin decisiune ministerială numirea d-lui Mihail *Şuţu*, guvernator al Băncei naţionale, ca *arbitru* din partea guvernului român *în cestiunea transacţiunei cu d-l Andrien Hallier*, relativă la antreprisa lucrărilor portului Constanţa. Decisiunea ministerială va apare mâne séu poimâne în „Monitorul Oficial".

*

Ministerul cultelor şi instrucţiunei publice a trimis o circulară directorilor şcólelor secundare în privinţa uniformei elevilor fiilor de sătenî. Aceştia vor fi îngăduiţî a nu-şî face uniforme şi sĕ se servéscă de costumul ţĕrănesc, purtând un semn distinctiv la părăriă.

*

Duminecă a apărut în Bucurescî primul număr al unui nou diar cotidian român *„Apĕrarea Naţională"*. Diarul pórtă devisa: „românism şi ortodoxism" şi-şî propune, după cum se vede din program, de a purta o campaniă energică antisemită.

Protestanţii se căesc.

Scim, că cu ocasiunea votărei legei privitóre la reformele politico-bisericescî, singur protestanţii au fost, carî au consimţit cu aceste reforme şi nu şi-au ridicat vocea contra lor. Acum însĕ, precum se vede, au început şi ei sĕ simtă efectele reformelor şi sĕ se căéscă de ceea ce au făcut. Etă ce scrie în privinţa acésta organul: „Protestáns Egyházi és Iskolai lap:"

„Desvoltarea lucrurilor étă că a dat dreptate celor ce erau îngrijaţî, dér carî bucuros ar fi voit sĕ trécă ca profeţî mincinoşî. Şi într'o parte şi în alta *s'a pornit descompunerea*; perderile nóstre di de di *se înmulţesc*. Şi primul sentiment, de care am fost cuprinşî, a fost îngrozirea, ér nisuinţa ni-a fost *retăcerea*. Ni-a fost ruşine sĕ ne recunóscem nĕcasurile şi, împreună cu ele, slăbiciunea nóstră. Cum s'ar fi şi putut s'o facem acésta, căcî atuncî am fi dat dreptate celor ce profeţiau pericului şi am fi făcut bucuriă şi plăcere adversarilor noştri!

„Acum însĕ a trecut şi timpul retăcerilor. Perderile devin din di în di mai marî şi statistica neîndurată, care nu vré sĕ scie ce-i secretul, a dovedit cu cifre nerĕsturnabile tóte acele calamităţî, pe carî ne-am silit a nu le descoperì.

„Acum nu mai facem secret: mărturisim nĕcasurile, perderile nóstre, şi redeşteptaţî din spaima, în care ne am aflat, vom şi face, ca sĕ ne întărim puterile negligiate şi teritoriile perdute sĕ ni-le recucerim".

Cam târdiu li-au venit minţile în cap d-lor protestanţî, căcî „recucerirea" drepturilor, de carî înşi-şî s'au lăpĕdat, acum va merge mai cu greu.

Rĕsboiul din Africa sudică.

După scirile, ce sosesc din Londra, este imposibil a-se descrie consternaţia şi întristarea, ce i-a cuprins pe Englesî în urma desastrului dela Spionkop. Numai Francesii după Sedan au fost aşa de trişţî şi abătuţî cum sunt Englesii după Spionskop. Cu adâncă amărăciune scrie un diar londones, că Buller disese într'un ordin de di adresat trupelor îndată după trecerea rîului Tugela: *„Nu este retragere"*, şi étă, că acum el însu-şî telegrafézâ la Londra, că Warren *s'a retras* érăşî îndĕrĕt peste Tugela, ba mai mult Buller însuşî s'a retras cu armata întrégă neavênd, ce mai căuta pe ţĕrmul stâng al rîului şi renunţând la eliberarea Ladysmith-ului.

Desastrul dela Spionkop.

Faptul, că *Warren* s'a retras érăşî pe ţĕrmul drept al rîului Tugela, este cea mai neîndoiósă dovadă de marele desastru, ce l'a ajuns la Spionskop. Scirî sosite din Pretoria şi Modder-Spruit, şi trecute prin mânî englese, spun, că *Warren* a lăsat pe câmpul de bătaiă *1500 morţî*. Cât va fi fost numĕrul răniţilor şi acela al prisonierilor, nu se scie încă. Afară de acésta Englesii şi-au pierdut aprópe tóte tunurile. Singur colóna lui *Littleton* a avut pierderî de 800 ómenî în morţî şi răniţî.

In nóptea de 23 l. c. detaşamentul *Woodgate* a înaintat cel dintâiŭ în contra posiţiunei Burilor. Diminéţa la 6 óre Englesii ajunseră până la mijlocul muntelui. Cei dela póla muntelui se siliau sĕ împingă şi sĕ ducă tunurile de câmp sus pe munte. Intr'aceea brigada lui *Littleton* înaintă în centru vis-à-vis de Potgieters-drift. De aicî se putea vedé, cum Englesii urcau tîrîş-grăpiş muntele pe cósta lui rĕsăritenă, pe când Burii ocupau loc pe vîrful platoului. Când Englesii ajunseră în vîrf, fură întêmpinaţî cu salve ucidĕtóre. Tunurile Burilor manevrau escelent şi ocupau posiţii admirabile. La 10 óre a. m. Burii deschiseră un contra atac, care însĕ nu li-a reuşit, căcî i-a împiedecat glônţele-liddit englese. După amiadî Spionskop fù în posesiunea Englesilor, carî imediat se apucară sĕ-şî facă şanţurî.

A doua di (Joi) în 24 Ianuarie Burii s'au recules cu marî forţe din tóte părţile. Ei şi ocupară imediat două coline din apropiere. Englesii vĕdêndu-se primejduiţî, făcură un asalt cu baioneta asupra Burilor, dér aceştia i-au retezat cum reteză cósa spicele. In timp ce unii se luptau crâncen pe cósta muntelui, o cétă numĕrósă de Burî asediară înălţimea principală, unde se şânţuiseră Englesii în diua precedentă. Atacul Burilor fù atât de vehement, încât deja la primul şanţ s'au predat 150 de Englesî. La celelalte şanţurî Englesii desfăşurară o resistenţă desperată, dér înzadar, căcî Burii îi alungară şi de aicî şi se făcură stăpânî pe munte. Englesii lăsară pe câmpul de bătaiă *1500 morţî*. Burii încă au avut marî pierderî.

Ladysmith.

După tóte acestea sórtea oraşului Ladysmith şi a garnisónei englese de acolo, e ca pecetluită. Situaţia oraşului e desperată, după-ce s'a zădărnicit primul plan de eliberare. Un general engles distins spune, că White va face o ultimă încercare de erupţiune, şi décă nicî acésta nu-i va succede, el *se va preda* cu cei 10,000 soldaţî ai sĕi.

Dr. Leyds despre rĕsboiŭ.

Agentul transvaalian Dr. *Leyds*, care de câte-va dile se află în Berlin, a declarat unui diarist, că Burii sunt decişî a continua rĕsboiul până la estrem. Ei au muniţiunî destule şi banî încă au. La întrebarea, că ce se va întêmpla cu cei 10,000 de Englesî din Ladysmith, décă se vor preda, Leyds rĕspunse, că vor edifica pe séma lor o mare închisóre, orî îi vor duce în mine, cum făceau vechii Romanî. *„Noi nu vom cere pace, şi nicî n'avem lipsă de ea. Nouĕ tóte ne merg strălucit* şi putem sĕ aşteptăm până când Englesii se vor îndupleca a veni ei cu oferte".

La Berlin *Leyds* e obiectul atenţiunei generale. La serata dată de cancelarul Hohenlohe a fost eroul dilei. Aprópe toţî diplomaţii strĕinî i-au făcut cunoscinţa.

Cei doi preşedinţî.

Cei doi preşedinţî ai republicelor africane s'au întâlnit alaltăerî în Pretoria. Preşedintele statului Oranje *Steyn* a mers sĕ visiteze pe *Krüger*. Intâlnirea lor a fost din cele mai căldurose. Poporaţiunea a făcut marî ovaţiunî celor doi preşedinţî, în parcursul dela gară şi până la palatul presidenţial.

SCIRILE DILEI.

— 19 (31) Ianuarie.

Ovreii în România. La ministerul domeniilor au început sĕ sosésca resultatele noului recensemênt al poporaţiunei din România. Nouĕ oraşe au trimis până acum resultatul. Acestea sunt: Tîrgul-Jiu, 6634 locuitorî, din carî 71 Ovrei; Văsluiu, 9024 locuitorî, cu 3700 Ovrei; R.-Vâlcea, 7817 locuitorî, cu 245 Ovrei; Câmpulung, 13,033, cu 49 Ovrei; Buzĕu 21.500, cu 1500 Ovrei; Bêrlad 24.400 cu 6000 Ovrei; Dorohoiu, 12.700 locuitorî, din carî 6800 sunt Ovrei; Giurgiu, 14.000, cu 400 Ovrei; Tîrgovişte, 9400 locuitorî, cu 300 Ovrei.

Kölcsey, în loc de „Gott erhalte". Până acum la Academia militară maghiară „Ludovica" din Budapesta se cânta la ocasiunî solemne „Gott erhalte" cu textul unguresc. Dela anul nou încóce însĕ, „Gott erhalte" a fost scos dintre păreţii academiei şi înlocuit cu imnul maghiar al lui Kölcsey.

Cutremur de pămênt. Din comitatele Timiş şi Arad sosesce scirea despre un cutremur de pămênt, întêmplat alaltăerî nóptea. Cutremurul s'a simţit în trei rêndurî în direcţiune sud-nordică.

Bilete pentru concertul de Vinerî al Reuniunei se găsesc de vêndare la librăria Ciurcu. Fiind numai două dile până la concert, cei ce doresc a lua parte vor face bine, décă se vor asigura de locurî, cumpărându-şî biletele mai de timpuriu, căcî, după cum ni-se spune, încă de pe-acum mare parte a biletelor sunt cumpărate.

Atentat în contra unui episcop. Din *Agria* se scrie, că vizitiul episcopului *Szele* Gabor a pĕtruns dilele trecute în apartamentul stăpânului sĕu şi l'a atacat cu un cuţit mare. Bĕtrânul episcop însĕ nu şi-a pierdut presenţa de spirit, ci punênd în mişcare soneria electrică, la moment i-a venit în ajutor unul din servitorî, care a depărtat pe atentator.

O moştenire de 12 milióne. Mare noroc l'a ajuns pe pădurarul Petru Vora din Dumbrăviţa, décă e adevĕrată scirea, ce se vestesce despre el. O rudeniă a sa

care se afla în America, a murit, lăsând pe Petru Vora ca singur erede universal. Moştenirea e de 12 milióne flor. Norocosul Vora, care odinióră a fost cismar, a luat pe un advcat din Arad, care să-i mijlocéscă actele şi tóte cele de lipsă pentru a puté merge la America, ca sĕ-şĭ ridice moştenirea.

Falb despre luna Februarie. Pentru luna *Februarie* Falb face următórea profeţire: Conform esperienţei de un lung şir de anĭ, luna Februarie e cea mai uscată lună în Europa medie. Acéstă caracteristică şi-o menţine şi Februarul anului curent. In privinţa temperaturei se imparte în douĕ categorii: în prima jumĕtate a lunei gradul temperaturei va fi aprópe de mijlociu, eventual peste mijlociu, ér în a doua jumĕtate scade mult sub mijlociu. In ḑilele ultime, când efectul ḑilelor critice din Martie se arată deja, va urma adevĕrată resmiriţă tempestatică.

Catastrofa unei corăbii în Hamburg. Din Hamburg se telegraféză, că corabia „*Expedient*“ s'a ciocnit alaltăerĭ cu corabia „*Altona*“, care a suferit stricăciunĭ aşa de marĭ, încât a început sĕ se cufunde. Pe „Altona“ se aflau 180 pasagerĭ, dintre carĭ o parte săriră în apă. *Trei-ḑecĭ dintre ei s'au înecat*, ér ceilalţĭ abia cu marĭ sforţărĭ au putut fi mântuiţĭ din gura morţii.

Concert în Oradea mare. Un concert urmat de dans va arangia tinerimea română din Oradea-mare cu binevoitorul concurs al d-şórelor: Adelina Piso (Viena), Valeria Popp (Budapesta) şi Olivia Bardoşy (Sibiiu) sub presidiul de onóre al St. domn Iosif Roman, Lunĭ la 26 Februarie n. 1900 în sala mare a hotelului „Arborele verde“. Venitul curat e destinat spre înfiinţarea unui fond de ajutorare pe séma tinerilor lipsiţĭ. Inceputul precis la $7^1/_2$ óre séra. Intrarea: pentru o persónă 4 cor., pentru o familiă 10 cor. Suprasolvirĭ generóse se primesc cu mulţămită şi sunt a se trimite la adresa cassarului: Pavel *Obădean*, Fö-utcza (Fleischer-báz) şi se vor chita pe cale ḑiaristică. In pausă se vor juca: „Căluşerul“ şi „Bătuta“. (In comitetul arangiator se află 44 tinerĭ.)

— Casina română din Beiuş învită la „Balul“, ce-l va arangia în 3 Februarie a. c. „în sala ospĕtăriei opidane“. Intrare pentru persónă 2 cor., de familiă după plac. Inceputul la $8^1/_2$ óre séra.

Mulţămită publică.

D-l Nicolae *Grozea*, proprietar, prim curator bisericesc, şi soţia d-sale Ana, care şi până acum în repeţite rêndurĭ au dat frumóse dovеḑĭ de viul interes, ce-l au faţă de sf. biserică şi înaintarea acestei parochii, au înzestrat anul acesta biserica nóstră cu un orologiu, ce împreună cu adjustarea lui în turn a costat 600 fl. v. a.; tot-odată s'au deobligat a depune în fondul bisericei suma de 100 fl., din interesele căreia fundaţiunĭ sĕ se plătéscă îngrijitorul orologiului însărcinat tot-odată şi cu tragerea lui.

Nobila faptă a marinimoşilor donatorĭ vorbesce însa-şĭ de sine. Bunul Dumnedeu sĕ le rĕsplătéscă!

Din încredinţarea Curatoratului bisericesc.

Tohanul vechiŭ, 28 Ianuarie n. 1900.

Moise Brumboiu,
preot, preşed. curatorat. bis.

Istoria naţională şi cea universală.

III.

Acum trei-ḑecĭ de anĭ, d-le ministru, s'ar fi putut rĕspunde cu drept cuvênt, că o asemenea *muncă scienţifică şi românéscă* nu ar fi fost cu putinţă; nu aveam decât cronicile ţĕrei şi câte-va rĕsleţe documente, care abia ridicau perdéua aruncată de timp peste scena pe care evoluaseră în trecut, sublimĭ şi îndureraţĭ, marii noştri strămoşĭ.

Aḑĭ însĕ lucrurile nu mai stau tot ast-fel.

Printr'un avênt admirabil şi care duréză într'una, şi printr'o stăruinţă de Dumneḑeu binecuvêntată, s'au publicat şi se publică un numĕr atât de mare şi de variat de documente istorice, încât în ochiĭ istoricilor românĭ şi în ochii istoricilor streinĭ, istoria ţĕrilor române ia cu totul o altă faţă şi însĕmnătatea ei pentru fastele istoriei universale cresce enorm.

Astăḑĭ, marele Niebuhr, cunoscênd mai bine evoluţiunea de atâtea orĭ seculară a poporului român, nu ar fi dis că suntem *ein räthselhaftes Volk*, — un popor enigmatic, — ci cu nobila simpatiă, ce resimţise instinctiv pentru vlăstarul latin de-la Dunăre, ar fi nemurit trecutul României în paginĭ lapidare.

Michelet şi Quinet nu ar mai fi vĕrsat lacrimĭ lirice peste sórta poporului român, ci, vĕdênd amĕnunţit ce am fost, ar fi prorupt în strigăte de admiraţiune, judecând serviciile ce am adus noi, Românii, omenimei şi creştinătăţei în diferite momente tragice ale istoriei universale.

Documentele cele nouĕ au înoit cu desăvîrşire istoria ţĕrilor române şi, mulţămită lor, trebue cu o oră mai înainte sĕ proclamăm în faţa sciinţei europene dreptul nostru de a figura în istoria universală cu aceleeaşĭ precăderĭ, de care se bucură aḑĭ şi Olandesii, şi Portugesii, şi Elveţianii, şi Veneţianii.

Acestea din punct de vedere general.

Cu privire însĕ la studiul istoriei naţionale *în* şi *prin* istoria universală, afirm, că aḑĭ lucrul este cu putinţă.

Căcĭ, într'adevĕr, d-le ministru, pentru a urma firul timpului în vr'o câte-va din esemplele, ce doresc a supune binevoitórei d-vóstre atenţiunĭ, — întru cât, în studiul *preistoricului* cu care elevul începe într'a V studiul istoriei universale, staţiunile preistorice dela Canstadt, Neanderthal, Moulin Quignon şi Cro-Magnon, sunt mai însemnate decât cele de la Cucutenĭ (Iaşĭ), Rădăşenĭ şi Ruginósa (Sucéva). Pârîul Negru (Dorohoiu), Grecĭ şi Odaia-Vladului (Ilfov)? Intru cât scheletul de la Neanderthal este mai vorbitor decât cel dela Beloescĭ (Iaşĭ), ér silexurile cioplite, olăriile şi instrumentele de bronz, dela Moustier şi dela Meilen de lângă Zürich mai suggestive decât cele dela Răfăila (Vasluiŭ) séu Odaia-Vladului (Ilfov) mai sus citată? Pentru ce Arii dolichocefalĭ şi brachicefalĭ vor fi studiaţĭ numai în staţiunile de la Furvooz şi Truchére, şi se va trece cu vederea tóte datele pe care sciinţa română ni-le dă asupra aceloraşĭ Arii în valea Dunărei şi pe lângă basinul Mărei-Negre? Sĕ fiă óre, pentru primele timpurĭ ale omului pe pămênt, *dolmenile* şi *menhirile* Bretaniei armoricane mai însemnate, decât *gorganele* şi *movilele* Sciţiei.

In istoria modernă a Chinei celei străvechĭ, profesorul face adeseorĭ numĕróse incursiunĭ; vorbesce de primele staţiunĭ portugeze, de introducerea Jesuiţilor până şi în palatul Fiilor-Cerului, şi nu se pomenesce nimic de Nicolae Milescu, genialul Spătar dela Vaslui, căruia Rusia şi Europa îi datoresc primele drumurĭ comerciale către acele ţĕrĭ ale bĕtrânei Asii, asupra cărora se avêntă aḑĭ civilisaţiunea albă.

Elevul licean român cunósce pe Pelasgĭ, pe Celţĭ, pe Etruscĭ; scie pe de rost tóte popórele, care au plămădit poporul frances séu poporul engles; dér despre Geţii, Tracii, Dacii dintre Carpaţĭ şi Balcanĭ, despre acel minunat şi trainic *Strat* şi *Substrat* al Peninsulei balcanice, nicĭ un cuvênt. Dariu al lui Histaspe face expediţiunea sa în contra Sciţilor, şi în liceele nóstre se vorbesce despre dênsa, ca şi cum ar fi fost făcută în Partia séu în *Ultima Thule*, ér nu în ţéra în care locuesc aḑĭ Românii. Nu se simte óre, că aci ar fi momentul de a da în istoria universală tot ceea ce sciinţa streină şi sciinţa română cunósce aḑĭ despre *Dacia ante-romană*?

Am audit profesorĭ bunĭ vorbind cu căldura şi elocinţa necesară cursului de istoriă, despre secolul lui Pericles. Strălucitórele Atene, cu nenumĕratele lor *theorii* de artiştĭ nemuritorĭ, treceau frumos pe dinaintea ochilor noştrii. Pregătit după un manual frances, profesorul, — repet: bun dascăl, — nu a uitat sĕ spună la finea explicaţiunei, că *au fost Atenele, au fost Roma şi este Parisul.* Ii spuneam în cancelaria pe urmă, că de vreme, ce a comparat, pentru ce óre, cu preucaţiunea lui *si parva licet componere magnis*, nu a reamintit şi despre *Atenele Orientului* din secolul XVIII, despre Bucureştii şi Iaşii, în carĭ se refugiase tot ce mai rĕmăsese din antica civilisaţiune pericleică, şi care oraşe române erau ridicate la cerurĭ ca *vetre ale luminilor* grecescĭ de acum 150 de anĭ?

Sistemul de colonisare al Fenicianilor şi al Grecilor îşĭ are loc de frunte în istoria universală. Elevul român cunósce coloniile feniciane din insulele Cassiteride şi pe cele dela Massalia séu Marsilia; dér abia îngână pe cele ce se întindeau, lanţ şi înfloritóre, pe ţĕrmul apusean al Mărei-Negre De ce? Ore pentru-că ele se ciocnesc cu istoria nóstră în primele ei timpurĭ?

Se face cu amĕnunte expediţiunea lui Juliu Cesar în Galia; sunt elevĭ, carĭ cunosc pe Ariovist şi pe Vercingetorige mai bine decât pe Coman Spătarul lui Alexandru-cel-Bun din lupta dela Marienburg şi de cât pe Hatmanul Arbore; dér nu se vorbesce nimic despre planurile lui Cesar pentru a supune pe Dacĭ şi pe Geţĭ, singurele popóre, care mai cutezau sĕ înfrunte în lumea veche pe stăpânitorii dela Tibru. Lăsând pe Traian de o parte, domniile lui Maximin, lui Filip Arabul, lui Decius, lui Aurelian şi lui Constantin cel mare, se presintă aḑĭ istoricului român cu părţĭ însemnate, care ilustréză starea ţĕrilor unde elementul daco-român muncea şi se muncea a da nascere poporului român.

(Va urma).

Literatură.

A apărut Nr. 2 din „*Noua Revistă Română*“ cu următorul sumar:

Cronica politică şi economică M. G. Cantacuzino: Impositul asupra succesiunilor Victor Antonescu: Crisa şi capitalul Băncei Naţionale; *Critica literară*: C. Rădulescu Motru: Idealurile sociale şi arta. (Polemica Gherea-Maiorescu). *Literatură*: Sextil Puşcariu: Seminarul românesc din Lipsca; Em. Grigorovitza: Cucóna Raluca (nuvelă); P. B.: Indurare! (nuvelă: sfêrşit.) *Folklor*: G. Coşbuc: Un capitol din demonologia poporului român. *Mişcarea literară şi scienţifică*: G. Ionnescu-Gion: Istoria Bucurescilor (de I. Nădejde), Dr. Cleanthes Nicolaïdes: Macedonia; Victor Crăsescu-Băsărăbeanu: Ovreiul (roman); Ioan Iosif Sceopul: Pribeag. Notiţe bibliografice. Apoi 2 suplimente.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 30 Ianuarie. Membrii congresului catolic pentru autonomiă au ţinut aḑĭ o conferenţă prealabilă, în care s'a luat hotărîrea, ca deja în şedinţa de mâne a deschiderei congresului sĕ încépă *desbaterea generală asupra cestiunei autonomiei.* Membrii laicĭ ai congresului sunt firm decişĭ la o energică acţiune în interesul înfiinţării autonomiei.

Brünn, 30 Ianuarie. „Lidove Noviny“, organul lui Stransky ḑice, că décă conferenţa de înţelegere nu va avé nicĭ un resultat, va fi disolvat nu numai Reichsrathul, ci *va fi sistată vremelnic şi constituţiunea austriacă.*

Londra, 30 Ianuarie. Mesagiul de deschidere a parlamentului dă espresiune regretelor cu privire la lunga durată a rĕsboiului şi părerii de rĕu pentru marile jertfe de sânge. El constată vitejia (!) trupelor în luptele din Africa şi accentuéză patriotismul şi lealitatea, ce pretutindenĭ se resimte. Mai departe dă espresiune hotărîrei firme de *a-se continua rĕsboiul*, care trebue sĕ aibă sfîrşit victorios pentru Anglia.

Londra 30 Ianuarie. Pierderile totale ale Englesilor sunt până acum de *9523*. In cifra acésta se cuprinde 2436 morţĭ, 4818 răniţĭ şi 2303 prisonierĭ. Dintre ofiţerĭ au căḑut 12, au fost răniţĭ 355 şi sunt prisonierĭ 109.

Londra, 30 Ianuarie. Din *Kimberley* se anunţă, că Burii au reînceput bombardarea oraşului. Erĭ au fost descărcate asupra lui 140 de ghiulele.

Ministeriul de rĕsboiŭ publică o telegramă a lui *Roberts*, care ḑice, că *situaţia e neschimbată.* (Aşa o fi. Englesii *sunt bătuţĭ* şi acum ca şi înainte de a lua el comanda supremă — Red.)

„*Morningpost*“ crede posibil, ca Buller sĕ fie atacat de Burĭ înainte de a ajunge în Chieveley.

Petersburg, 30 Ianuarie. „St. Petersburgskija Vjedomosti“ asigură, că *Bulgaria va fi încurênd proclamată de regat* şi tot-odată absoluta ei independenţă faţă cu Turcia.

Paris, 31 Ianuarie. Guvernul a presentat camerei un proiect de lege pentru *sporirea flotei* şi pentru armarea porturilor şi apĕrarea litoralului în colonii.

DIVERSE.

Un obiceiŭ curios. Până pe timpul revoluţiunei francese era obiceiŭ la curtea din Cleve, că de câte-orĭ venia la domniă alt rege, se purta prin oraş o sfóră numită „Sfóra amnestiei“. Acésta era o sfóră lungă de 18 stânjinĭ, văpsită alb şi negru şi era dusă la capĕtul dinainte de-un cavaler călare, ér capĕtul din urmă îl ţineau servitorĭ princiarĭ. Când conductul percurgea oraşul, orĭ cine, décă voia sĕ céră amnestiă pentru el séu pentru altul, prindea sfóra şi apoi ajungênd în curtea castelului, le erau ascultate şi împlinite rugările

De trei-orĭ înmormêntat şi totuşĭ viu. In opul „L'Histoire universelle de Sieur d'Aubigne“, (apărut la Paris în an. 1616) se vorbesce despre un cas cu totul neobicĭnuit, petrecut în 1562. Pe acel timp oraşul Rouen, care era apĕrat de protestanţĭ, a fost asediat de trupele regescĭ (catolice) şi un oficer din trupele protestanţilor, căpitanul Sevile, este eroul micei istoriĭóre. Intr'o ḑi căpitanul Sevile, fiind sus pe întăriturĭ, a fost nimerit de un glonţ şi s'a rostogolit în adêncime, unde, socotindu-l şi pe el mort, l'au îngropat cu ceilalţĭ la-olaltă. Servitorul sĕu crediucios, care audi despre acésta, ceru dela comandant permisiune, ca sĕ desgrópe cadavrul stăpânului sĕu. sĕ-l îmbalsameze şi sĕ-l îmormênteze. Comandantul îi permise servitorului, dér totuşĭ nu i-a succes în acea ḑi a recunósce cadavrul căpitanului Sevile printre celelalte cadavre pline de sânge şi murdăriă, şi fiind-că se făcu séră, cadavrele le-a îngropat érăşĭ. Numai în diminéţa următóre i-a succes servitorului a afla corpul stăpânului sĕu; l'a pus pe un cal şi voi sĕ-l ducă acasă. Pe drum i-se păru servitorului, că stăpânul încă respiră. Voi tocmai sĕ cheme un medic în ajutor, dér deodată inimicul năvăli în oraş. In acel tumult Sevile a fost dat jos de pe cal şi apoi cu alţĭ soţĭ împreună a fost aruncat într'o grópă. In ḑiua următóre servitorul érăşĭ se afla în grópă şi acum îi succese unui medic a aduce din nou la viéţă pe căpitanul Sevile. El a fost pe deplin însănĕtoşat şi după 42 anĭ, d'Aubigne, autorul sus numitului op, a avut ocasiunea a-l cunósce, ca deputat al Normandiei. Sevile îşĭ însuşise obiceiul, ca tóte actele, protocólele etc. sĕ le subscrie astfel: „François Sevile, de trei-orĭ mort, de trei orĭ înmormêntat şi de trei-orĭ prin mila lui Dumneḑeu érăşĭ treḑit la viéţă“.

Cea mai luxósă femeiă. Multe femei luxóse şi risipitóre sunt şi vor fi fost în lume, dér ca împĕrătésa Iosefina, soţia lui Napoleon I, de bună sémă mai puţine vor fi fost. Acéstă femeiă era neîntrecută în pasiunea de a se chiti. De şése-orĭ în ḑi îşĭ schimba tóte hainele şi nicĭ o haină nu o îmbrăca mai mult, decât de douĕ-orĭ Ii trebuiau pe fiă-care sĕptĕmână câte trei duzine de mănuşĭ şi tot pe atâţia papucĭ. Dantelele de pe cămeşile ei de nópte costau câte-o sută de coróne una. Tot la trei lunĭ îşĭ schimba diamantele şi-şĭ cumpĕra bijuterii nouĕ. Vasele, mobilele, tapetele, covórele le schimba de patru-orĭ pe an. Işĭ ţinea permanent 36 de cai, în fiă-care lună însĕ 12 dintre aceştia trebuiau sĕ fiă scoşĭ din grajd şi înlocuiţĭ cu alţĭ cai noi. Servitorii sĕi primiau livrele (uniforme) nouĕ în fiă-care lună. Odaia ei de băi era arangiată cu pompă şi comoditate orientală; avea numai sĕ-şĭ alégă, care bumb sĕ-l apase pentru ca sĕ i cadă pe trup plóiă caldă din parfumurile cele mai fine şi mai variate, pe carĭ şi-le alegea; în căldările, ce serveau pentru acest scop, întotdéuna se afla parfum în preţ de 10—12,000 coróne. După ce isprăvia cu baia, întorcea o clanţă dela o uşă şi prin un aparat anume făcut era ridicată din vană şi, fără sĕ fi făcut măcar un pas, se pomenea în patul sĕu elegant, încălḑit şi parfumat.

Confesiunile în Anglia. In Anglia confesiunile se sporesc ca ciupercile. După o statistică publicată într'un anuar, ce apare în Londra, în timpul de faţă se află în Anglia 310 confesiunĭ protestante. In anul trecut, 1899, au rĕsărit 5 confesiunĭ nouĕ, în 1898 asemenea 5, în 1897: 4, în 1896: 8, în 1895: 15.

Loc deschis.*)

— Fine. —

Contra-propunerile acestea, făcute de aşa numiţii opoziţionalĭ, adecă ştergerea totală a pomenilor, s'a primit per maioram în comitetul parochial, dêr nu li-a convenit domnilor preoţĭ din cause lesne esplicabile, căcĭ dela fiă-care rĕposat, mare orĭ mic, pierdeau o cină gratuită, ér dela pomană vre-o câteva rêndurĭ de colacĭ marĭ (numite capete) cu carĭ umplea bietul crâsnic desagii şi, sătul de mâncare şi beutură, îmbrâncea sub povara colacilor până la locuinţa parochului. Acest conclus al comitetului nu a voit d-l preşedinte a-l aduce înaintea sinodului anunţat, căcĭ era sigur, că nu afla oposiţiă de nicĭ o parte.

Cestiunea reducerei speselor la ospeţe nicĭ nu s'a pus pe tapet în Comitetul parochial, ridicând d-l preşedinte şedinţa, temêndu-se, că ospeţele lungĭ de 3—4 ḑile s'ar reduce simpliciter la un singur prând, orĭ cină modestă şi preoţii ar pierde stolnicul cu cocoşul, ceea ce de-altcum — asemenea colacilor dela pomene — nu sunt computate în venitele preoţescĭ ordinare, regulate cu ocasiunea întregirei parochiei prin sinod, şi aprobate de către Măritul Consistoriu pentru parochia sa de clasa II, la care au concurat şi s'au ales preoţii noştri actualĭ.

Ĕtă, Domnule călĕtor anonim, încăodată din ce causă propunerile şi regulamentele preoţilor noştri, făcute pentru noi şi fără înţelegere cu noi, nu pot trece prin comitet, ér ale nóstre, oposiţionalilor, nefavorabile d-lor preoţĭ, deşi au fost primite de comitet, — nu ajung sĕ se aprobe de sinodul parochial.

Mai departe d-l călĕtor anonim laudă zelul şi dărnicia d-lor preoţĭ, avênd de cuget a forma un fond parochial din banii primiţĭ pentru locurile de eclesiă ocupate cu drumul ferat! Este în adevĕr laudabilă intenţiunea d-lor preoţĭ şi ajungerea scopului ar fi de dorit! însĕ formarea fondului e numai ideală, căcĭ după scirea mea ca epitrop actual până acuma pentru parcelele Eclesiei nu s'a plătit nicĭ un filer dela drumul ferat, deşi ceialalţĭ proprietarĭ toţĭ sunt împăcaţĭ, şi deşi unul dintre preoţii noştri, luând diurne din cassa bisericii, a fost la Sibiiu sĕ urgiteze solvirea, însĕ fără resultat! Adevĕrat este, că d-l paroch Ioan Flocă a depus în 26/8 a. c. la institutul „Sebeşana" suma de 3 fl. v. a. sub titlul „Fond parochial din Rĕhău" fără destinarea scopului; ér că preoţii noştri vor mai înmulţi contribuind ulterior la acest fond parochial (póte fi şi personal) din tótă sĕrăcia lor, precum s'a esprimat anonimul căletor — nu mĕ prinde mirarea, când este sciut, că unul dintre preoţĭ pe lângă eclesia bunişoră e cel mai mare proprietar de pămênt din comună şi posesor a mai multor case, produce cele mai multe bucate şi se pricepe fórte bine la prăsirea animalelor domestice şi de present nu ţine în casa sa nicĭ un diar românesc; ér celalalt este un econom de frunte, care în periodul scurt de opt anĭ, de când păstoresce turma sa parochială, după-ce a solvit datoriile eredite dela părinţĭ, a cumpărat moşii comasate pe hotarul Şebeşului şi al Petrifalĕului în valóre de circa 3000 fl., le lucră raţional după tipicul d-lui profesor Comşa şi posede cele mai frumóse vite dintre toţĭ proprietarii de aicĭ; orĭ-care preot din tractul Şebeşului ar schimba bucuros parochia şi sĕrăcia cu fiă-care dintre preoţii noştri; şi totuşĭ nu sunt mulţumiţĭ cu starea şi posiţiunea lor! a-le lăuda orĭ vitupera chiămarea lor preoţéscă nu mĕ aflu competent, ér ţinuta lor naţională o recomand „Vulturului" din Oradea mare!

Mai amintesce călĕtorul anonim şi de alte scandalurĭ comise tot de către inteliginţa din loc, pe carĭ nu voesce a-le descoperi! Nu cumva e greva cântăreţilor din diua de S-tul Nicolae? — îl întreb eu, — şi retace asemenea şi intrigile ţesute contra salarului preoţesc! De câte-orĭ s'a interpelat preşedintele comitetului parochial verbal şi în scris, ca sĕ esplice poporului nedumerit, că cine şi când a urcat competinţa preoţilor dela Bobotéză şi taxele de îngropăciune, cerênd domnielor mai mult, ca cât s'a statorit în venitele preoţescĭ, regulate cu ocasiunea întregirei parochiei vacante? De câte-orĭ a cerut poporul adunat în sinod deslușire dela d-nii preoţĭ în privinţa acésta? ḑer tóte interpelările s'au rĕspins cu rĕspunsul flegmatic: cine are ceva cu preoţii, sĕ-i caute şi arate la forurile preoţescĭ!

Ei, d-le călĕtor anonim! Cine pórtă vina la tóte aceste desbinărĭ şi neînţelegerĭ? Numai singur nesocotita purcedere a celor ce voesc de present sĕ conducă turma cu despotism şi fără înţelegere cu cealaltă inteligenţă!

M'a surprins în anul trecut un articul dat în „Revista Orăştiei", că comuna Rĕhău neavênd edificiu şcolar corĕspundĕtor, prin stăruinţa d-lor preoţĭ Nicolae Carpinişan şi Ioan Floca au strîns tóte cele de lipsă pentru zidirea şcólelor şi în anul curent vor fi şcólele gata!

Slab profet a fost şi acel corespondent! Până acuma numai câte-va mii de cărămidă s'au adus pe séma şcólelor edificânde, aruncul de abia s'a incassat pe jumĕtate, apoi mai lipsesc vre-o 5000—6000 fl. capital până la acoperirea speselor preliminate, şi décă desbinarea regretabilă între inteligință şi preoţĭ se tot nutresce, precum, durere, s'au început şi esistă şi astăḑĭ, atuncĭ edificiul şcolar nu se va isprăvi îndată, căcĭ precum se vede conducĕtorii actualĭ nu ţin cont de proverbul adevĕrat: „*Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur*". Cu laudă personală prin ḑiare nu se pot zidi şcóle! Atuncĭ va fi chiar: „*Vae victis*".

Spune, te tog, d-le călétor, preoţilor noştri, că poporul de aicĭ şi inteliginţa independentă nu se póte conduce orbesce şi absolutistic! Nu crédă domnialor, că sunt satrapĭ orĭ comandanţĭ într'un paşalic turcesc! Mêrgă singurĭ înainte cu esemple bune! Prin blândeţă şi afabilitate sĕ stăruéscă a căpĕta mai mare încredere şi mai multă popularitate lepădând interesele egoistice! Arate mai multe fapte şi mai puţine vorbe! Facă mai mare ispravă şi fără atâta laudă şi sgomot prin lume! aibă în memoriă proverbul stramoşilor noştri: „*Quidquid agis prudenter age et respice finem*". Orĭ doră cred domnialor, că pe calea jurnalistică ne vom înţelege mai uşor, ca acasă mai înainte? In casul acesta, domnialor au dat cu barda în lună! In fine, d-le călĕtor anonim, de altă-dată te sfătuesc a te informa mai bine despre cele întêmplate pe la noi, apoi sĕ le publicĭ „*urbi et orbi!*" sĕu mai bine vei face, décă-ţĭ vei lăpăda masca şi poftind la mine acasă, îţĭ voiu sta la disposiţiune cu multe alte argumente contra celor scrise de d-ta şi pentru cele afirmate de mine aicĭ!

Cu pigmeii din Şebeş te las sĕ te refuescĭ separat!

„*Sapienti satis!*"

Ioan Oncescu,
notar cercual în pensiune.

*) Pentru forma şi cuprinsul celor publicate sub rubrica acésta Redacţiunea nu ia rĕspunderea.

CĂLINDARUL PLUGARULUI
pe anul visect 1900.

se află de vêndare la

Tipografia A. Muresianu din Braşov.

Acest Călindar au întrat în anul VIII-lea, format mare, şi conţine portretul fórte bine reuşit al lui Avram Iancu. Urméză apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre, calculul sĕrbătorilor mai marĭ, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 lunĭ, urméză taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competinţele de timbre, mĕsurile metrice, têrgurile corectate din Transilvania, Bănat, Ţéra unguréscă şi Bucovina. In partea literară găsim un interesant capitul privitor la începerea rĕsboiului pentru neatârnare de G. Coşbuc; apoi „Popa Stoica", poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuţia şi binefacerea (un interesant capitul după Smiles-Schramm). Doina, In şanţurĭ (poesii) de G. Coşbuc etc. In partea higienică şi economică: Un duşman al omului (rachiul); Ce sĕ facă părinţii, ca sĕ-şĭ feréscă copiiĭ de orbiă; Cum sĕ tracteze părinţii pe copiiĭ lor orbĭ; Bune sunt beuturile pentru copii? Urméză apoi partea economică: Vitele roşii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoiŭ, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunţele, sfeclele şi apa de beut). La urmă mai multe poveţe preţióse şi glume apoi anunţurĭ. Preţul 25 cr. (cu posta 30). *Vênḑĕtorii primesc rabatul cuvenit.*

*Proprietar: **Dr. Aurel Muresianu.***
*Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.***

Cursul la bursa din Viena.
Din 30 Ianuarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98.60
Renta de coróne ung. 4%	94.80
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}\%$	100.60
Impr. căil. fer. ung. în argint $4\frac{1}{2}\%$	99.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	99.60
Bonurĭ rural ungare 4%	94.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	94.50
Impr. ung. cu premii	162.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.50
Renta de argint austr.	99.65
Renta de hârtie austr.	99.45
Renta de aur austr.	98.90
Losurĭ din 1860.	138 50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	131.75
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	187.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	234 35
Napoleondorĭ	19.21
Mărcĭ imperiale germane	118.10
London vista	242.10
Paris vista	96.05
Rente de coróne austr. 4%	98.65
Note italiene	89.75

Cursul pieţei Braşov.
Din 31 Ianuarie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.30	Vênd.	18.40
Argint român.	Cump.	18.10	Vênd.	18.20
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.—	Vênd.	19.20
Galbenĭ	Cump.	11.24	Vênd.	11.35
Ruble Rusescĭ	Cump.	254.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58 50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina	202.—	Vênd.	5%	203.—

Sz. **8179**—1899. tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy a Ducza János végrehajtatónak Urdea Jacob végrehajtást szenvedő elleni 47 frt. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a sárkányi kir. járásbiróság területén levő, Griden fekvő, a gridi 111. sz. tjkvben Urdea Bukur Jacob, Bucura és özvegy Urdea Georgené férjezett Mihailla Bucurné nevén álló 1—62 hrszámokra 761 frtban az árverést ezennel megállapitott kikiálitási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **1900 évi Mártius hó 27-ik napján d. e. 9 órakor** Griden megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett ártolyammal számitott és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéseről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1899 évi Junius hó 7-én.

A kir. jbiroság mint telekkönyvi hatóság.

CSÁSZÁR,
kir. albiró.

841.1—1

Sosirea şi plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.
Valabil din 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:
I. Trenul de persóne la 8 óre dim.
II. Tr. accel. peste Cluşiu la 2 ó. 9 m. p. m.
III. Trenul mixt la 10 óre 25 min. séra

Dela Bucurescĭ la Braşov:
I. Trenul mixt, care circulă numai Vinerea dela Predeal, la 0 óre — min. dim.
II. Trenul accel. la 2 óre 18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la 5 óre 20 min. p. m.
IV. Trenul de pers., la 9 óre 27 min. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:
I. Trenul de persóne la 8 óre 25 m. d., (are legătură în St.-Georgĭ cu Ciuc-Szerda şi Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de persóne la 1 óră 51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la 6 óre 48 m. séra, (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (G. Bartolomeiu).
I. Trenul mixt la 6 óre 22 min. dim.
II. Trenul mixt la 1 óră 13 min. p. m.

Dela Ciuc-Gyimes la Braşov:
I. Trenul de pers. la 8 óre 25 min. dim
II. Trenul de pers. la 1 óră 51 min. p. m.
III. Trenul mixt la 6 óre 48 min. séra.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Brasov la Budapesta:
I. Trenul mixt la 5 óre 8 min. diminéţa.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la 7 óre 48 min. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:
I. Trenul de persóne la 3 óre 55 min. d.
II. Trenul mixt la 11 óre a. m.
III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradie-Cluşiu) la 2 óre 19 min. p. m.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:
I. Trenul de persóne la 5 óre 19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 óre 15 m. p. m. are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda.

Dela Braşov la Zêrnescĭ (G. Bartolomeiu).
I. Trenul mixt la 9 óre şi 2 min. a. m.
II. Trenul mixt la 3 óre 18 min p. m

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:
I. Trenul de pers. la 5 óre 19 min. dim.
II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 óre 15 min. p. m.